

РОЛЬ ЛЕКСИКОГРАФІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ЗАСОБУ КОГНІЦІ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

Крехно Т.І. (Харків, Україна)

Якість підготовки фахівця на сучасному етапі передбачає не тільки наукову обізнаність у певній академічній галузі, але й наявність цілої низки сформованих особистісних якостей, таких як духовність, моральність, гуманність, толерантність, національна й громадянська свідомість, розуміння необхідності підпорядкування власної професійної діяльності інтересам суспільства. Становлення особистості здійснюється в контексті осягнення світу й формування індивідуальної картини буття. Отримання знань про світ відбувається шляхом сенсомоторного сприйняття, мислення, інтуїції, трансценденції. Різноманітна інформація, сприйнята психічними механізмами людини, проектується на неповторний індивідуальний досвід, узгоджується з навколишнім світом, перекодовується за допомогою мовних знаків. У результаті цього процесу дійсність у свідомості індивіда постає певним чином організованою й концептуалізованою структурою.

Важливим додатковим каналом людського пізнання є система словників, адже словники становлять собою універсальний засіб тлумачення дійсності, за афористичним висловом, вони є всесвітом, розташованим в алфавітному порядку. У лексикографічних зібраннях мовних одиниць різних рівнів акумульовано культурні, соціальні, історичні відомості, словники відбивають оригінальність національного світобачення, загально визнані принципи співіснування в суспільстві, забезпечують передачу національно значущої інформації від покоління до покоління.

Специфіка лексикографічних матеріалів як засобу когніції полягає в тому, що репрезентовані в них структури знань – теоретичні, емпіричні, наївні – є результатом наукової інтерпретації та узагальнення. Певні моделі знання, сформовані у студентів шляхом природної пізнавальної діяльності, можуть бути зіставлені, проаналізовані, критично осмислені й скореговані в ході лексикографічної роботи. Кореляція внутрішнього когнітивного досвіду та структури знань, представленої у словниках, оптимізуватиме психічні функції свідомості, стимулюватиме системність мислення, сприятиме раціональному плануванню навчальної діяльності. Сформована лексикографічна компетентність зумовлюватиме подальшу пізнавальну активність особистості, детермінуватиме соціально-культурну модель її поведінки.